

Klima og landbruk

Noen betraktninger av Sigrud Hjørnegård,
generalsekretær i Norges Bondelag
Borregaard Hovedgård, Sarpsborg 13. juni 2019

Mange paradokser i debatten om bærekraftig matproduksjon

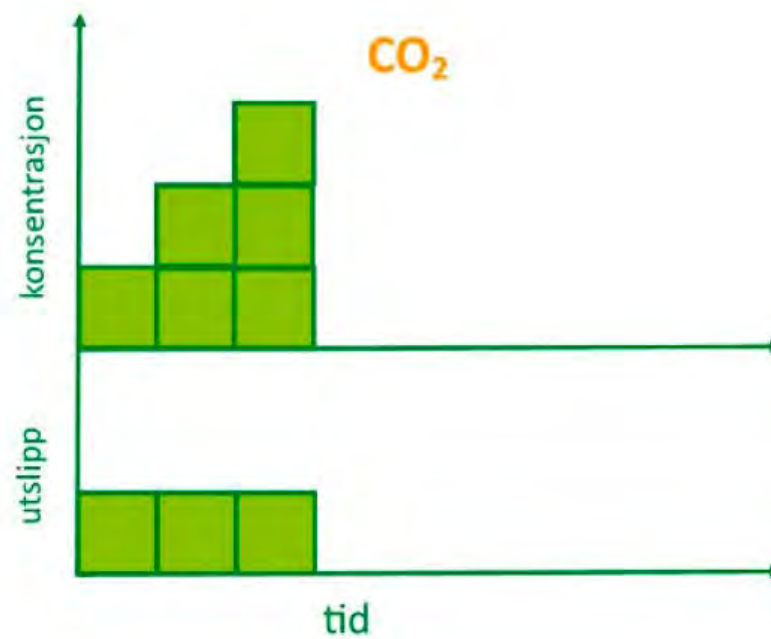
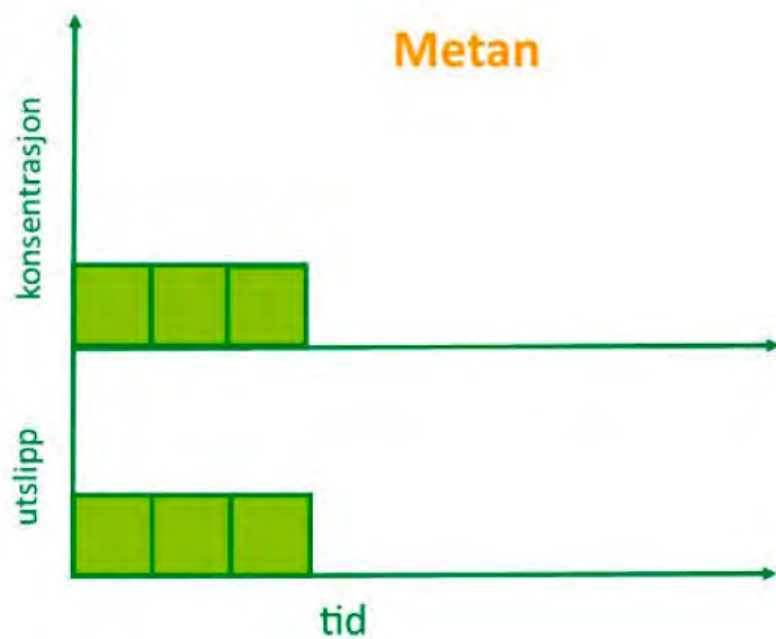
- Fossile vs. biologiske klimagassutslipp
- Selvforsyningsgrad vs. nasjonalt klimaregnskap
- Norsk biff vs. brasilsk biff
- Skog & jord vs månelanding

<http://blogg.alltforaldrar.se/bondfia/> NORGES BONDELAG

Klimagasser virker ulikt

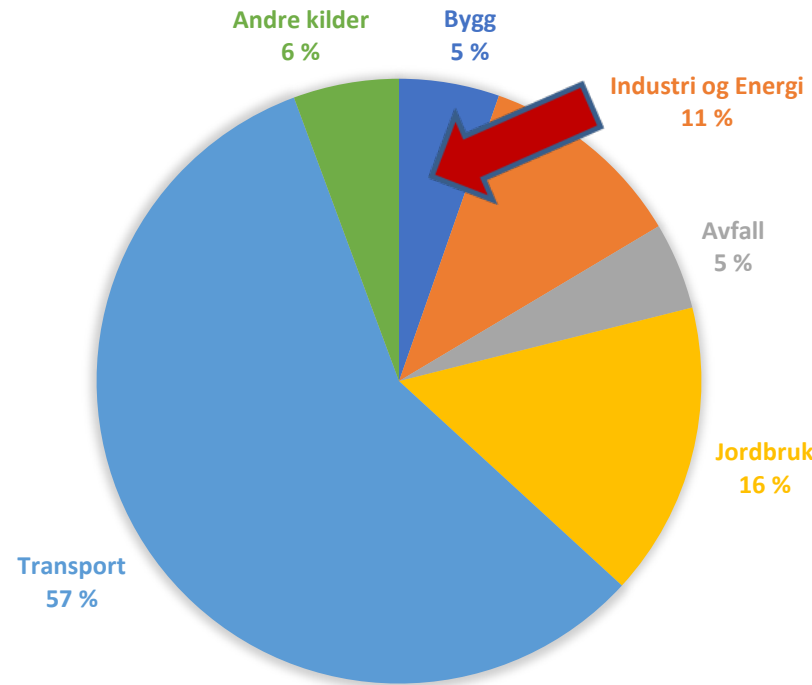
Norge har forpliktet seg til å kutte egne utslipp

- For å begrense menneskeskapte klimaendringer har 195 land inngått en internasjonal forpliktelse til å redusere klimagassutslippene sine.
- FN vektlegger at utslippskutt og klimatilpasning skal skje «uten å sette matproduksjonen i fare».
- Norge er forpliktet til minst 40% kutt i egne klimagassutslipp innen 2030. Forpliktelsen skal oppfylles sammen med EU.
- Stortinget har slått fast at alle sektorer i samfunnet må bidra, også landbruket.

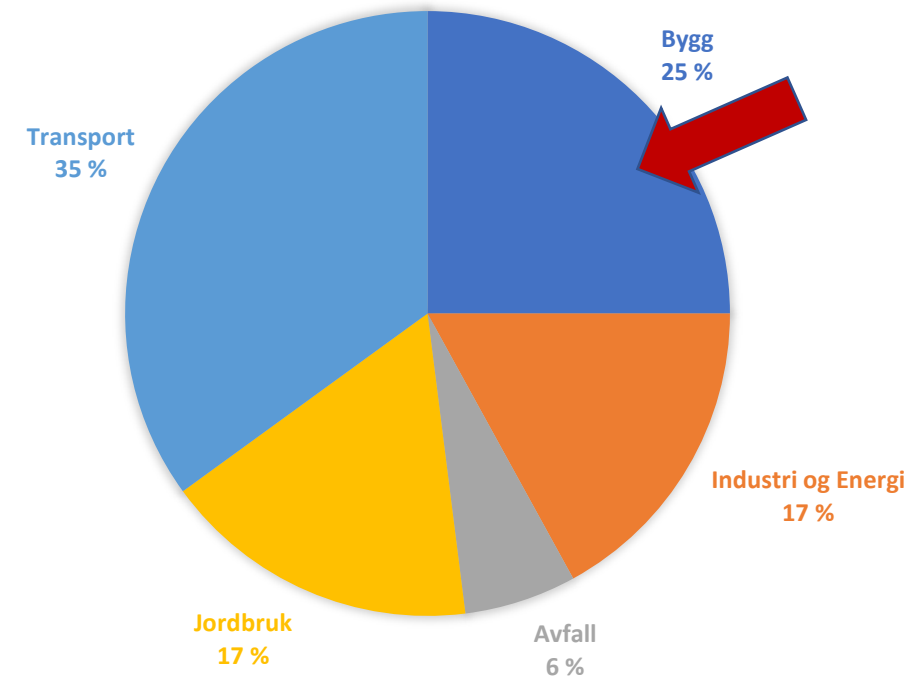

Krevende klimajobb i norsk ikke-kvotepliktig sektor

NORGE: IKKE-KVOTEPLIKTIG UTSLIPP 2013

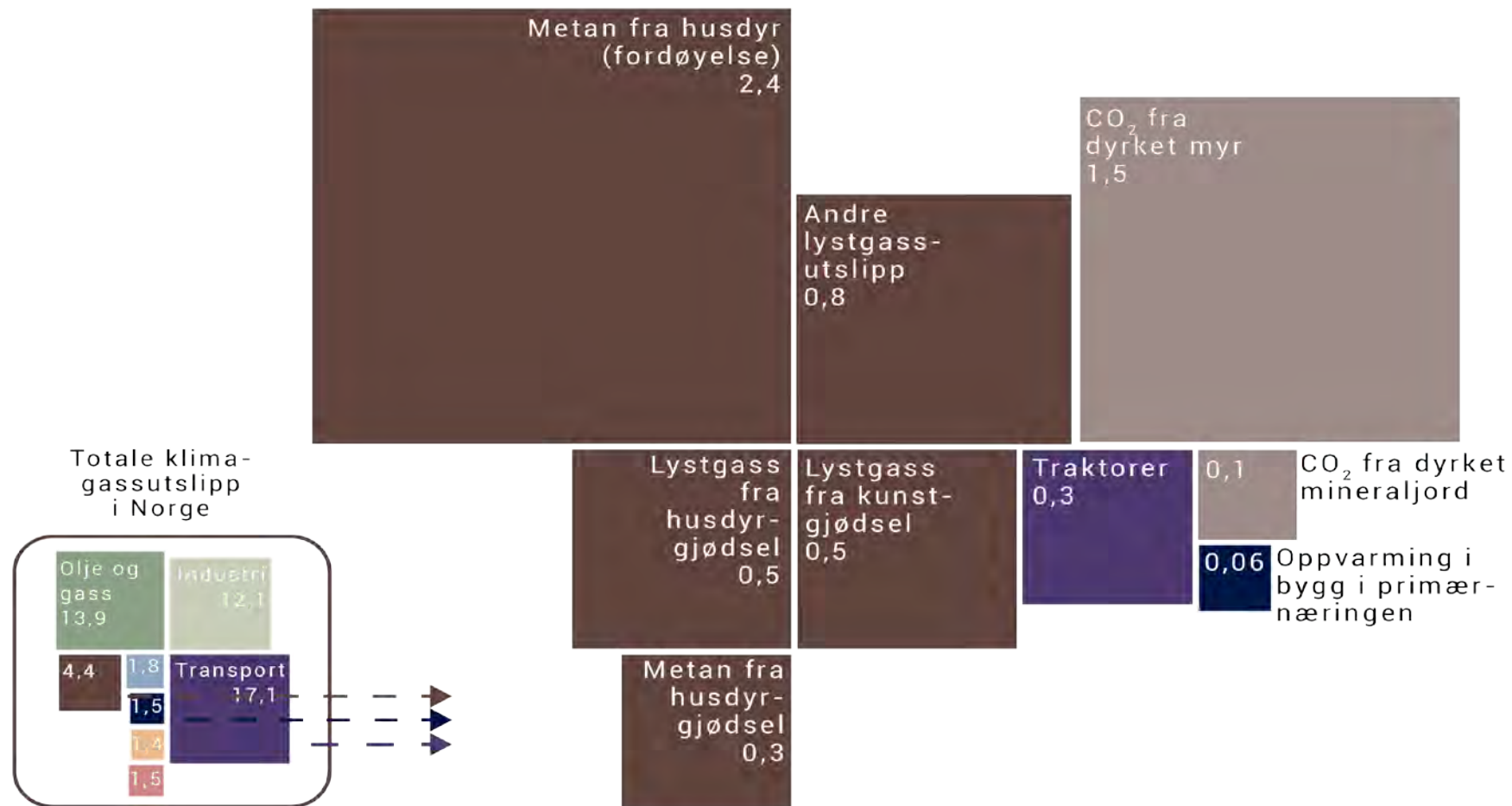

EU: IKKE-KVOTEPLIKTIG UTSLIPP 2014

KLIMAGASSUTSLIPP FRA JORDBRUK I 2013 - MED TRANSPORT, BYGG OG CO₂ FRA JORD

Utslipp til luft (millioner tonn CO₂-ekvivalenter)

Jordbruk
 Energiforsyning
 Bygg
 Avfall
 Andre kilder
 Arealbruksendringer

Figuren viser tall som rapporteres til FNs klimakonvensjon i oktober 2015.

Kilde: Miljødirektoratet 2015 / Miljøstatus.no

Regjeringas utgangspunkt for en klimaavtale

- Utslippene skal reduseres med 5 millioner tonn i perioden 2021-2030
- Jordbrukets bidrag til kutt i transport-, bygg- og arealsektoren skal inngå.
- Ønsker å regne med klimatiltak som bonden ikke rår over – for eksempel redusert matsvinn i husholdninger og klimaeffekter av et endret kosthold.
- Frist for avtale 20. juni 2019

Norges Bondelags utgangspunkt for en klimaavtale

- Må ivareta landbrukspolitiske mål
 - Økt matproduksjon på norske ressurser, landbruk i hele landet
 - ikke sette tak på norsk husdyrhold
- Kunnskapsbaserte forhandlinger med bred tilnærming
 - Hensynta utslipp OG opptak
 - Utslipp fra biologiske prosesser kan ikke sidestilles fossile klimagassutslipp
 - Alle tiltak må fanges opp i jordbrukets klimaregnskap
 - Teknisk beregningsutvalg for jordbruket rapporterer i løpet av juni

Landbruket kan bidra med mange klimaløsninger

Tiltak husdyr	Økt grovfôr kvalitet og tidlig høsting		
	Kombinert melk- og kjøttproduksjon		Påvirkes av sammensetning ammeku/kombi-ku
	Tilsetningsstoffer i husdyrfôr		
	Avl på mindre metanutslipp fra vom		
	Avl på bedre dyrehelse og bedre fruktbarhet		Økt produksjonseffektivitet fanges indirekte opp i utslippsregnskapet da det gir behov for færre dyr.
	Bedre dyrehelse og fruktbarhet		
Biogass	Biogassproduksjon ved gårdsanlegg		Metodikk enda ikke implementert
	Større sambehandlingsanlegg		Metodikk enda ikke implementert
Lagring og spredning av husdyrgjødsel	Lagring		
	Tak på åpne gjødsellager		
	Biofiltrasjon av CH ₄ i gjødsellager		
	Tilsetning og biofilter i gjødsellager		
	Spredning av husdyrgjødsel		
Tiltak for bedre avlinger	Drenering		
	Kalking		
	Presisjonsgjødsling – mer optimal gjødsling av mineralgjødsel og kalk		Presisjonsteknologi kan øke eller redusere den totale mengden mineralgjødsel og kalk. Behov for mer erfaring.
	Mer bruk av kløver		Kun indirekte, da økt kløver kan gi mindre forbruk av mineralgjødsel
	Mindre jordpakking ved bruk av for eksempel GPS, riktig lufttrykk, lettere maskinpark		
	Sortsutvikling for mer høytytende planter som er bedre tilpasset et endret klima		

Jordbrukets CCS – Jordens evne til å ta opp og lagre karbon	Fangvekster		
	Karbonlagring i eng – redusert jordbearbeiding		
	Biokull		
Energi bruk i oppvarming og maskinpark	Biodrivstoff i eksisterende maskinpark		Bokføres i transportsektoren
	Innføring av fossilfri teknologi i maskinparken		Bokføres i transportsektoren
	Fossilfri oppvarming i gartnerier		Bokføres i byggsektoren
	Fossilfri oppvarming i driftsbygning		Bokføres i byggsektoren
Jordbruket som fornybar energileverandør	Produksjon av sol-, vind-, bio- og vannkraft		
Jordbrukets grønne kjøpekraft	Bygge i tre		
	Grønn transport til og fra gården		Bokføres i transportsektoren
	Bioplast		Det produseres ikke rundballe-bioplast i Norge p.t. Ville blitt bokført i industrisektoren.
	Mer norskproduserte proteinkilder		

Hvor står vi?

- Lite reell framgang siden oppstart juni 2018
- Viktige avklaringer framover:
 - Utslippsregnskap – hvordan bokføre klimatiltak som ikke fanges opp i dagens regnskap?
 - Hvordan fange opp ny kunnskap – for eksempel metan
 - Utforming av rammeverket for avtalen
 - Hvilket klimamål skal jordbruket forplikte seg til?

Vi lager mat på lag med naturen

- Jordbrukets utslipp stammer i stor grad fra naturen og er krevende å redusere
- Vi redder ikke klima ved å kutte i Norges matproduksjon og øke norsk import
- Næringa vår skal bidra i klimadugnaden
 - Produsere mat med lavere klimaavtrykk
 - Biomasse erstatter bruk av bensin, olje og gass
 - Binding og lagring av CO2

